

JAVNO PREDUZEĆE ZA UPRAVLJANJE
MORSKIM DOBROM CRNE GORE

Broj: 0204-488/5
Budva, 30.01.2024. godine

Na osnovu člana 4 stav 5 Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki („Službeni list Crne Gore“, br. 016/23, 020/23, 036/23, 114/23), po Zahtjevu za pojašnjenje Zahtjeva za dostavljanje ponuda, od strane zainteresovanog lica, daje se

POJAŠNJENJE broj 2

Zahtjeva za dostavljanje ponuda za jednostavne nabavke za

Procjena vrijednosti imovine Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore - za potrebe procjene kapitala

Pitanje:

“ Poštovani, U skladu sa relevantnim propisima podnosimo Zahtjev za izmjenu i pojašnjenje tenderske dokumentacije broj 67292 od 24.01.2024. godine za nabavku usluge Procjena vrijednosti imovine Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore-za potrebe procjene kapitala, kako slijedi: U uslovima za učešće u predmetnom postupku javne nabavke, postavili ste sledeće ograničavajuće i diskriminišuće uslove suprotne relevantnim propisima javnih nabavki, kako slijedi: 1) „Privredni subjekat je dužan da posjeduje minimum iskustva na kvalitetnom i uspješnom izvršavanju istih ili sličnih poslova iz oblasti predmeta nabavke i to: Minimum 1 (jednu) potvrdu o kvalitetnom i uspješnom izvršavanju istih ili sličnih poslova iz oblasti predmeta nabavke. Pod istim poslovima iz oblasti predmeta nabavke podrazumijeva se procjena vrijednosti imovine čija je ugovorena i realizovana vrijednost minimum 12.500,00 eura bez PDV-a , dok se pod sličnim poslovima podrazumijeva procjena vrijednosti opreme“. 2) „Privredni subjekat je dužan da posjeduje minimum stručnih i kadrovskih kapaciteta koji su potrebni za izvršenje ugovora što se dokazuje dokazom o angažovanju radne snage (prijava na osiguranje zaposlenog, ugovor o radu, sporazum o preuzimanju zaposlenog, ugovor o korišćenju sposobnosti drugog subjekta ili drugi akt u skladu sa zakonom) sa odgovarajućim referencama koje su potrebne za izvršenje predmeta nabavke u skladu sa zakonom. Privredno društvo - ponuđač je u obavezi da posjeduje stručne i kadrovske kapacitete koji su potrebni za izvršenje ugovora i to: lice koje ima zvanje ovlašćenog procjenjivača shodno Zakonu o računovodstvu, kao i REV ili RIC licencu, kao i minimum 5 godina radnog iskustva koji se većim dijelom odnosi na izradu sličnih dokumenta, i lice sa visokom stručnom spremom iz oblasti ekonomskih nauka“. 3) „Ponuđač je u obavezi da dostavi Odluku o imenovanju Tima koji će vršiti Procjenu vrijednosti imovine. Tim je u obavezi da u svom sastavu ima: - rukovodioca Tima sa zvanjem ovlašćenog procjenjivača – shodno Zakonu o računovodstvu, a koji posjeduje REV ili RIC llicencu i koji ima minimum 5 godina radnog iskustva, - dipl.ing brodomaštinstva - sudskog vještaka sa licencom procjenjivač za tehničku oblast (sa stepenom visokog obrazovanja, i najmanje VII 1 nivoom kvalifikacija), - ekonomistu (sa stepenom visokog obrazovanja, i najmanje VII 1 podnivoom kvalifikacija). Rukovodilac imenovanog Tima za izradu procjene vrijednosti je u obavezi da posjeduju reference na učešću u izradi istih ili sličnih procjena vrijednosti koje su izvršene tokom predhodnih godina, ali ne duže od pet godina, računajući i godinu u kojoj je započet postupak javne nabavke i to minimum 1 procjene vrijednosti imovine čija je ugovorna vrijednost jednaka ili veća od 12.500 eura. Pod istim poslovima podrazumijeva se Procjena vrijednosti imovine čija je ugovorena i realizovana vrijednost 12.500 € ili više, dok se pod sličnim podrazumijeva procjena vrijednosti opreme čija je ugovorena i realizovane vrijednosti 12.500 € ili više. Dokazivanje ovog uslova: potvrdama izdatim od strane investitora, odnosno korisnika o učešću Rukovodioca Tima u pružanju usluga, tokom prethodnih godina ali ne duže od pet godina, računajući i godinu u kojoj je započet postupak javne nabavke, koje sadrže opis i vrijednost predmeta nabavke, vrijeme realizacije ugovora i konstataciju da je ugovor blagovremeno i kvalitetno izvršen“. Naime, član 20. Zakona o reviziji propisuje "Društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor može, pored usluga revizije, da pruža i usluge iz oblasti finansija i računovodstva, usluge finansijskih analiza i kontrola, poreskog i drugog poslovnog savjetovanja, usluge procjene vrijednosti privrednog društva, imovine i obaveza, izrade i ekonomske ocjene investicionih projekata". Shodno navedenom, sva društva za reviziju i ovlašćeni revizori koji imaju licencu izdatu od Ministarstva finansija Crne Gore mogu vršiti procjene imovine, obaveza i kapitala

privrednih društava na osnovu izdate licence za revizora, te stoga je potrebno uvažiti navedenu odredbu člana 20. Zakona o reviziji i uključiti istu u predmetnu tendersku dokumentaciju. Logično je i potpuno opravdano da procjene vrijednosti imovine, obaveza i kapitala privrednog društva najkvalitetnije mogu vršiti revizorska društva jer je osnovni zadatak revizije procjena svih bilansnih pozicija na određeni datum, a posebno uzimajući u obzir da je ovdje u pitanju procjena za potrebe knjigovodstva i finansija. Takođe, svi standardi za procjenu (Tegova i IVSC) upućuju da se prilikom procjene imovine, obaveza i kapitala za računovodstvene i finansijske svrhe obavezno koriste odgovarajući Međunarodni računovodstveni standardi (MRS 16, MRS 36, MSFI 13-Mjerenje fer vrijednosti bilansnih pozicija). Isto tako, prema našem mišljenju definisani predmet procjene (Procjena vrijednosti imovine Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore-za potrebe procjene kapitala) nije adekvatan i u skladu sa pravilima struke jer je besmisleno i u suprotnosti sa pravilima procjenjivačke struke posebno procjenjivati opremu i nekretnine za potrebe procjene kapitala, pa tek onda vršiti procjenu kapitala. Ovo iz razloga zato što se pri procjeni kapitala koriste i analiziraju više različitih metoda procjene (troškovna, prihodovna-diskontovanje i drugo) te stoga kada izabrani procjenjivač-revizorsko društvo pristupa procjeni kapitala mora zavisno od primijenjenih metoda ponovo analizirati i procjenjivati nekretnine, postrojenja i opremu. Iz tog razloga Vam predlažemo da izmijenite predmet procjene tj. pošto vam je krajnji cilj procjena kapitala JP za upravljanje morskim dobrom CG (pretpostavljamo za računovodstvene svrhe i/ili za potrebe CRPS), ispravno rješenje je da samo raspišete postupak za procjenu kapitala koji će u skladu sa pravilima procjenjivačke struke i Međunarodnim računovodstvenim standardima obuhvatati i procjenu nekretnina, postrojenja i opreme. Besmisleno je bespotrebno trošiti budžetska sredstva na razdvajanje procjena (posebno nekretnina a posebno kapitala) a pogotovo što je to neadekvatno u skladu sa pravilima struke. Molimo Vas da pojasnite ko je izdavaoc RIC licence. Takođe, smatramo da je zahtijevanje samo REV ili RIC licenci u suprotnosti sa odredbama naših propisa i naravno ograničavajuće i diskriminišuće jer sem ovih licenci postoji i mnogo drugih licenci za procjenjivače. U međunarodnoj praksi ko ima licencu revizora uopšte se ne zahtijevaju posebno licence procjenjivača, a u Crnoj Gori mi se moramo pridržavati izričito crnogorskih propisa koji regulišu predmetnu materiju. Nije nam jasno zašto je kao obavezan i prioritetan uslov imati zaposlenog dipl.ing brodomaštinstva - sudskog vještaka sa licencom jer u Crnoj Gori a i u regionu društva koja se bave procjenama (revizorska društva i slično) ne vjerujemo da posebno imaju stalnog zaposlenog dipl. inženjera brodomaštinstva, te stoga ne treba posebno obrazlagati ograničenje po ovom osnovu. Posebno je u suprotnosti sa propisima javnih nabavki u Crnoj Gori uslov koji ste naveli u tenderskoj dokumentaciji a koji podrazumijeva prihvatanje samo potvrda/referenci čija je ugovorena i realizovana vrijednost procjene imovine iznosila minimum 12.500,00 eura bez PDV-a. Naime, članom 106. Zakona o javnim nabavkama („Stručna i tehnička sposobnost“) uopšte ne propisuje mogućnost zahtijevanje potvrda o iskustvu sa limitiranim iznosom. U prilog navedenom ide i činjenica da je navedena vrijednost od minimum 12.500 EUR bez PDV-a nerealna za Crnu Goru i precijenjena jer su se u prethodnom periodu u Crnoj Gori procjene vršile po mnogo nižim iznosima i nije nam jasno kako cijena pruženih usluga utiče na kvalitet. Isto tako vas molimo da produžite izuzetno kratak rok za podnošenje ponuda uzimajući u obzir da zahtijevate dostavljanje posebnih potvrda od strane investitora/korisnika. U nadi da ćete detaljno razmotriti ovaj naš zahtjev očekujemo odgovarajuće izmjene predmetne tenderske dokumentacije, kako bi u potpunosti bili zadovoljeni crnogorski propisi. VM KOD DOO Podgorica (PIB 02740486) Veselin Milačić, ovlašćeni revizor.”

Odgovor:

Propisivanjem predmetnih uslova koji su predmet vašeg zahtjeva i elaboracije, postupili smo u svemu u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i podzakonskih propisa, konkretno Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki ("Službeni list CG", br. 16/2023, 20/2023 i 36/2023), a poštujući u svemu zakonske odredbe kojima se reguliše pitanje izrade i definisanje uslova sadržanih u predmetnoj dokumentaciji.

Svrha svake nabavke, pa i predmetne, jeste obezbjeđivanje potrebnih usluga za najbolji ekonomski ekvivalent. S tim u vezi, Naručilac ima nesporno pravo da zahtijeva određene licence i reference koje su potrebne za izvršenje predmeta nabavke, a kojima se dokazuje da ponuđač posjeduje stručne i kadrovske kapacitete koji su potrebni za izvršenje ugovora, a koji su usklađeni sa njegovim potrebama i koji imaju razumno i realno opravdanje u odnosu na iskazanu potrebu.

U konkretnom slučaju, zahtijevano je da lice koje ima zvanje ovlašćenog procjenjivača shodno zakonu o računovodstvu posjeduje REV ili RIC licencu, kao i minimum 5 godina radnog iskustva, a koje licence su pravni standard u cilju dokazivanja namjenske osposobljenosti lica koj vrše ono što i predstavlja predmet ove nabavke.

Citirani član 20 Zakona o reviziji koji propisuje da društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor može pored usluga revizije može da pruža i uslugu procjene vrijednosti privrednog društva imovine i obaveza, je u funkciji jasnog razgraničenja poslova revizije i drugih usluga iz oblasti finansija i računovodstva, ali se tretiranim članom ne propisuje bilo kakvo ovlašćenje revizora koje bi podrazumijevalo da on to isključivo i radi.

Ovakvo zakonsko određenje proizilazi i iz narednog stava ovog istog člana koji propisuje ograničenja o vršenju poslova revizije nad pravnim licem ili povezanim subjektom u slučaju kada je u istoj stvari revizor postupao kao procijenitelj ili pružao ostale finansijske usluge.

Prema tome, u pitanju je norma koja nikako ne može regulisati ovlašćenja procjenjivača, već propisuje slučajeve i uslove kolizije djelatnosti u poslovima revizije u Zakonu o reviziji kao sistemskom propisu koji reguliše oblast revizije.

Upravo suprotno, drugi zakon reguliše procjenu imovine privrednih subjekata, a to je u konkretnom slučaju Zakon o računovodstvu, koji propisuje način vršenja procjene vrijednosti i uslove koje treba da ima fizičko lice koje ima zvanje ovlašćenog procjenjivača i ulove za izdavanje licence za obavljanje procjene.

Da zaključimo, društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor mogu vršiti i usluge procjene vrijednosti, ali ne na osnovu Zakona o reviziji, već u skladu sa uslovima koje propisuje važeći Zakon o računovodstvu, pa u tom smislu, mogu konkurisati na ovaj poziv ukoliko ispunjavaju uslove za ovlašćenog procjenjivača, kao i druge uslove koji su propisani istim.

Zahtievani uslovi u pogledu stručne i tehničke sposobnosti u smislu licenci i iskustva garancija su kvaliteta pružene usluge koje je predmet nabavke, a nikako nije izraz voluntarizma Naručioca već upravo imajući u vidu da je u vrijedna imovina, pa postupanjem na ovakav način, Naručilac iskazuje svoj odgovoran odnos i prema javnim sredstvima koja su mu povjerena na upravljanje dok bi insistiranje na bilo čemu drugom bilo postupanje suprotno interesima javne službe i povjerenih poslova.

Diskreciono pravo naručioca je da samostalno odredi predmet usluge koja mu je potrebna u konkretnom slučaju, a to je procjena vrijednosti imovine privrednog društva, a za potrebe procjene kapitala.

U odnosu na pitanje koje se odnosi na dipl.inž. brodomaštinstva, netačno je da je Naručilac zahtijevao da ponuđač ima zaposlenog dipl. inž. brodomaštinstva, već je ovaj kadar tražen kroz druge uslove, u dijelu imenovanja Tima koji će vršiti Procjenu vrijednosti imovine.

Službenica za javne nabavke,

Ana Mršulja

